

Studentparlamentet

UIT-NORGES ARKTISKE UNIVERSITET

Høringsinnspill fra Studentparlamentet ved UiT – Norges arktiske universitet til endringer i universitets og høyskoleloven

Vedtatt 12.10.2022

Vi viser til brev fra Kunnskapsdepartementet 22. juni 2022 angående høring om forslag til endringer i universitets- og høyskoleloven med høringsfrist 14. oktober 2022. Studentparlamentet takker for muligheten til å komme med et høringssvar.

Høringen ble behandlet i Studentparlamentets arbeidsutvalgsmøte 12. oktober 2022. Studentparlamentet ved UiT – Norges arktiske universitet sine kommentarer er lagt inn under hvert kapittel.

Innhold

Kapittel 2 Vurdering og sensur	2
Kapittel 3 Midlertidige ansettelse	3
Kapittel 4 Nedleggelse av studiesteder og avvikling av sentrale profesjonsfag	3
Kapittel 5 Felles klagenemnds adgang til å ilegge strengere reaksjoner	4
Kapittel 6 Opptak	5
Kapittel 7 Norsk som fagspråk	5
Kapittel 8 Fusk	5
Kapittel 9 Forskriftshjemmel om disponering av tilskudd og avvikling	5
Kapittel 10 Tilsyn med kvalitetsarbeid i utdanningen mv.	5
Kapittel 11 Gradssystemet	6
Kapittel 12 Andre endringer	6

Kapittel 2 Vurdering og sensur

Studentparlamentet ved UiT er opptatt av studenters rettsikkerhet, men mener at ordningen slik den forelå i NOU 2020:3 ikke løste dette problemet på en hensiktsmessig måte. Dette er ikke første gang det har vært et krav på to sensorer. Før kvalitetsreformen ble vedtatt av Stortinget i juni 2001 var det slik at det skulle være to sensorer ved alle eksamener. Dette ble den gang ansett som å være for ressurskrevende, spesielt samtidig som det i reformen ble lagt en rekke nye krav til institusjonene når det kom til oppfølging av studenter. Det ble også lagt klare krav til ekstern evaluering for å ivareta studenters rettsikkerhet.

Studentparlamentet kan ikke se at dette har endret seg i særlig grad etter at reformen ble innført. Det er blitt flere studenter, og ifølge departementets egne tall var det i 2021 300 000 studenter i høyere utdanning som i snitt avla i overkant av 40 studiepoeng hver. Studentenes rettsikkerhet er også bedre ivaretatt enn den var i 2002, siden det er innført lovfestede krav om eksterne evalueringer av vurderingsformene og krav til sensorveiledning ved alle eksamener.

Noe annet som er viktig å bemerke når en skal sammenlikne universitets- og høyskolesektoren i henholdsvis 2002 og 2022 er sektorens sammensetning. Tilbake i 2002 var det langt flere mindre institusjoner hvor en kunne finne eksterne sensorer. Etter strukturreformen i sektoren finner en i dag færre, men større institusjoner. UiT – Norges Arktiske Universitet ble for eksempel fusjonert med to høyskoler, Høgskolen i Narvik og Høgskolen i Harstad. Denne reformen foregikk over hele landet, og fører dermed til at det er langt vanskeligere å finne eksterne sensorer i 2022 enn hva som var tilfellet i 2002.

I tillegg til disse praktiske utfordringene var kostnadene for å innføre ordningen altfor høye. For UiT – Norges Arktiske Universitet alene medførte det tidligere forslaget som gikk gjennom en merkostnad på flere titalls millioner kroner, uten at forslaget ble innført med inndekning. Dette er ressurser som er bedre utnyttet i arbeidet med å utvikle enda bedre studietilbud ved institusjonen. For UiT som har mange unike og relativt smale fagområder er det i tillegg en utfordring å skulle finne en ekstern sensor da få institusjoner i Norge utenom UiT bedriver undervisning og forskning innenfor enkelte fagfelt.

Av den grunn ser Studentparlamentet det som positivt at det nå gjøres en ny vurdering av vedtaket fra 2021, og er av den oppfatningen at et innslagspunkt på 15 studiepoeng slik det i denne høringen foreslås virker hensiktsmessig, men vil likevel poengtere at emner på 15 studiepoeng eller mer vil variere i sin art. Det vil i tillegg være svært uheldig om emner som gir 15 studiepoeng eller mer deles opp ved økt bruk av deksamener som gir færre enn 15 studiepoeng. Aller mest hensiktsmessig ville vært å la universiteter selv avgjøre antall sensorer ved de ulike eksamener.

Kapittel 3 Midlertidige ansettelse

Studentparlamentet ved UiT sier seg enig med departementet i at ansettelse i fast stilling er hovedregelen i norsk arbeidsliv, også innenfor forskning og høyere utdanning. Likevel ønsker Studentparlamentet å komme med noen innvendinger til departementets forslag:

Det foreslås blant annet å oppheve uhl. § 6-6 om særregler for visse bistillinger.

Studentparlamentet ser ikke hvordan dette forslaget om å oppheve reglene om bistillinger vil redusere midlertidigheten i sektoren i noen grad. Bistillinger er ikke med i statistikken for midlertidige stillinger, og vil følgelig ikke påvirke det målte nivået i sektoren. Det er også verdt å nevne at bistillinger gis vitenskapelig personale som har sin hovedstilling utenfor institusjonen, gjerne innenfor næringslivet, helseforetak eller ved andre universiteter og høyskoler, med andre ord personale som ansettes i en bistilling for å få tilgang til en spisskompetanse innenfor områder institusjonen selv ikke innehar i tilstrekkelig grad.

Departementet ønsker også å se på om det er behov for endring i bestemmelsene om lengden på de ulike åremålsstillingene i uhl. § 6-4 andre og tredje ledd. Målet med denne lovrevisjonen er å redusere midlertidigheten i sektoren, noe den foreslåtte begrensningen ikke vil bidra til.

Endringen vil gi større rotasjon i stillingene, noe som utfordrer behovet for en viss kontinuitet og stabilitet i stillingene. Forslaget vil også virke mot sin hensikt i form av at hensynet til innehavere av slike stillinger ikke blir hensyntatt.

Kapittel 4 Nedleggelse av studiesteder og avvikling av sentrale profesjonsfag

Studentparlamentet ved UiT finner det svært uheldig at det foreslås å redusere autonomien til institusjonene i sektoren. I dagens regelverk har institusjoner med institusjonsakkreditering rett til å selv etablere og legge ned studieprogram i henhold til gitte fullmakter. Dette betyr i praksis at institusjonsstyret fastsetter den interne organiseringen på alle nivåer, dette inkluderer også nedlegging av studiesteder. Det ansees fra Studentparlamentets side som utfordrende om utvalgte forhold som ligger til institusjonenes styre skal vedtas av Kongen i statsråd.

Det blir i forslaget konkretisert hva departementet legger i begrepet sentrale profesjonsfag med stor regional betydning. Her nevnes lærerutdanning, sykepleierutdanning og andre profesjonsutdanninger som typisk tiltrekker seg mange studenter. Studentparlamentet anerkjenner at plassering av studiesteder inngår i distriktspolitikk, spesielt med tanke på bakgrunnen for at UiT i sin tid ble lagt til Tromsø, men vil likevel advare mot statlig overstyring av institusjonsstyrene i spørsmål om organisering av egen institusjon.

Styrene i sektoren er slik Studentparlamentet er innforstått med svært opptatte av både institusjonens beste og samfunnsoppdraget gitt av staten, og at disse to hensynene balanseres med det største alvor. Denne innskrenkningen av autonomien fører dermed til at myndighetenes tillit til at institusjonene selv klarer å gjøre disse avveiningene fremstår som kraftig svekket.

Studentparlamentet frykter også at endringene slik de foreslås fører til at universiteter og høyskoler vegrer seg fra å starte opp nye studiesteder, da det som en naturlig konsekvens av forslaget øker risikoen ved å etablere nye studietilbud og studiesteder, da det slett ikke er sikkert at studietilbudet og/eller studiestedet kan legges ned i ettertid om det skulle vise seg at de ikke møter de opprinnelige eller forventede behovene.

Kapittel 5 Felles klagenemnds adgang til å ilegge strengere reaksjoner

Departementet ønsker innspill på forslag som vil gi Felles klagenemnd hjemmel til å vedta strengere reaksjoner i fuskesaker enn underinstansen. Slik Studentparlamentet ved UiT ser det åpnes det allerede for dette i uhl. § 5-1 sjuende ledd, og ser følgelig ikke noen grunn til at nemnden skal få et unntak fra tidsfristen i forvaltningsloven § 34 tredje ledd andre punktum. Studentparlamentet anser de skisserte forslagene nummerert som 2 og 3 fra departementet som svært krevende, og et direkte angrep på studentenes rettsikkerhet.

Studentparlamentet er positive til tiltak for å redusere antall klagesaker hvor det fremstår som klart at klagen ikke vil føre frem, men ikke på bekostning av studentenes rettsikkerhet. Det er full forståelse for at fristen kan skape problemer i mer kompliserte klagesaker, men tremånedersfristen er likevel viktig, da den gir bedre sikkerhet mot at klagesaksbehandlingen trekker ut i tid. Rent praktisk er det også svært krevende, da det *vil* oppstå tilfeller der en student som har klaget til nemnden er ferdig med utestengelsesperioden på ett semester og har påbegynt studiet igjen, før Felles klagenemnd eventuelt vedtar to semesters utestengelse.

Forslagene 2 og 3 fremstår slik Studentparlamentet ser det som et forslag på å skremme studenter fra å påklage vedtak studenter finner urimelige. Dette kommer også klart frem i Units eget innspill til departementet da de tok kontakt våren 2021, der de selv nevner hvordan en slik hjemmel kan påvirke studentenes motivasjon til å klage på vedtak, og slik redusere antallet klagesaker.

Studentparlamentet er enig med departementet i at Felles klagenemnd skal ivareta likebehandling på tvers av institusjonene. Tiltak som sikrer større forutsigbarhet og økt likebehandling av studentene i form av en ensartet praksis for behandling av saker om fusk, skikkethet mv. for alle institusjonene støttes fullt ut, men Studentparlamentet er uenige med departementet når de ser at hensynet til en ensartet praksis i sektoren kan være et argument for å gi Felles klagenemnd mulighet til å ilegge en strengere reaksjon enn de lokale nemndene i klagesaker der fristen satt i forvaltningsloven brytes.

Der direktoratet sier at de er usikre på hvorvidt et unntak fra forvaltningsloven § 34 tredje ledd andre punktum er en hensiktsmessig løsning på utfordringen med ulik praksis mellom institusjonene, er Studentparlamentet ikke i tvil om at dette ikke er en god løsning. Slik Studentparlamentet ser det er det nasjonale retningslinjer eller veiledning som kan og vil bidra til å oppnå en mer ensartet praksis mellom institusjonene i sektoren.

Kapittel 6 Opptak

Departementet foreslår å endre begrepsbruken i loven slik at «generelt opptaksgrunnlag» brukes som en fellesbetegnelse for alle opptaksgrunnlagene, mens «generell studiekompetanse» forbeholdes opptak på grunnlag av fullført og bestått videregående opplæring med riktig fagsammensetning og timeantall. Studentparlamentet ved UiT stiller seg positiv til en slik presisering, og er av den oppfatningen at en slik rydding i begrepsbruken i universitets- og høyskoleloven er hensiktsmessig.

Studentparlamentet har ikke innspill for øvrig til dette kapittelet.

Kapittel 7 Norsk som fagspråk

Departementet foreslår å ta inn i loven at institusjoner som har et særlig ansvar for samisk forskning og høyere utdanning også har ansvar for vedlikehold og videreutvikling av samisk fagspråk, samt at det skal innføres en hjemmel for å kunne fastsette nærmere krav i forskrift til norsk og samisk som fagspråk. Dette stiller Studentparlamentet ved UiT seg positive til.

Kapittel 8 Fusk

Studentparlamentet ved UiT mener i likhet med departementet at fusk er noe som ikke bør defineres i loven, og er ellers positivt innstilt til forslaget om at HK-dir som sekretariat for Felles klagenemnd får i oppdrag å utarbeide en nasjonal veileder for behandling av fuskesaker.

Kapittel 9 Forskriftshjemmel om disponering av tilskudd og avvikling

Studentparlamentet ved UiT har ingen kommentarer til dette kapittelet.

Kapittel 10 Tilsyn med kvalitetsarbeid i utdanningen mv.

Studentparlamentet ved UiT støtter de endringene som foreslås. NOKUT har som kvalitetssikringsorgan for høyere utdanning som funksjon å føre tilsyn med institusjonene, og at de oppfyller kravene til kvalitet som er fastsatt i lov og forskrift. Forslaget innebærer at bestemmelser som i dag følger dels av lov og dels av forskrift, samles i én lovbestemmelse. Dette er viktige presiseringer av regelverket ettersom NOKUTs tilsyn kan lede til inngrepene tiltak for institusjonene, og bør følgelig være hjemlet i lov.

Kapittel 11 Gradssystemet

Studentparlamentet ved UiT støtter endringene som foreslås, og har ut over dette ingen kommentarer til kapitlet.

Kapittel 12 Andre endringer

Studentparlamentet har ingen innspill til dette kapitlet.